

ΑΦΗΡΗΜΕΝΗ / ΑΝΕΙΚΟΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ (20^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)

Τέχνη που δε μιμείται ούτε αναπαριστά άμεσα την εξωτερική πραγματικότητα. Συχνά υποστηριζόταν πως ο ορός "αφηρημένη" δεν είναι ιδιαίτερα εύστοχος, γι' αυτό προτάθηκαν υποκατάστατα όπως το "μη αντικειμενική" και "ανεικονική". Ορισμένοι περιορίζουν τον όρο στη μη εικονική τέχνη, ενώ άλλοι τον χρησιμοποιούν για τα έργα εκείνα που δεν είναι αναπαραστασιακά. Πίσω από κάθε είδους αφηρημένης τέχνης κρύβεται η ιδέα ότι οι φόρμες και το χρώμα αρκούν για να συγκινήσουν το θεατή. Η αφηρημένη τέχνη του 20ού αιώνα έχει τις ρίζες της στο Σεζάν, που απέδωσε ορισμένα στοιχεία τοπίου σαν γεωμετρικά στερεά. Το πρώτο πάντως αφηρημένο κίνημα της εποχής μας υπήρξε ο Κυβισμός, που επηρέασε αποφασιστικά όλους τους μεταγενέστερους καλλιτέχνες που ακολούθησαν την αφαίρεση.

Τα πρώτα ανεικονικά έργα δημιούργησε ο Ρώσος ζωγράφος Βασίλι Καντίνσκι.

Ο Βασίλι Καντίνσκι (1866-1944) γεννήθηκε στη Μόσχα και σπούδασε νομικά. Ασχολήθηκε με τη ζωγραφική σε ηλικία 30 χρόνων, οπότε εγκαταστάθηκε στο Μόναχο για να σπουδάσει. Το 1910 ζωγράφησε τα πρώτα του αφηρημένα έργα, αν και μόλις το 1920 θα εξαφανιστεί τελείως από τους πίνακες του κάθε αναπαραστατικό στοιχείο. Ήταν ένας από τους ιδρυτές του Γαλάζιου Καβαλάρη. Με το ξέσπασμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου γύρισε στη Ρωσία και μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση (1917) συμμετείχε στην επεξεργασία της κυβερνητικής πολιτικής για τις εικαστικές τέχνες. Το 1921 εγκατέλειψε τη Ρωσία για να ενταχθεί στο Μπάουχαους της Βαϊμάρης, όπου δίδαξε μέχρις ότου διαλύθηκε από τους Ναζί (1933). Από το 1920 εισάγει στους πίνακες του γεωμετρικές φόρμες. Ήζησε τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του στο Παρίσι. Το 1939 απέκτησε γαλλική υπηκοότητα.

ΚΑΝΤΙΝΣΚΙ: ΣΥΝΘΕΣΗ 1913

Έργα όπως η πιο πάνω "Σύνθεση" του Καντίνσκι αποτελούν ορόσημο στην ιστορία της ζωγραφικής, καθώς οι φόρμες και οι χρωματικές επιφάνειες δεν έχουν πια καμιά αντιστοιχία με τον κόσμο των φαινομένων. Εδώ, δεν υπάρχει ούτε προοπτική ούτε σχέσεις στο χώρο. Σχήματα και χρώματα πλέουν και περιστρέφονται σε ένα χώρο με ασαφή όρια και έντονες αντιθέσεις, άγνωστο στο συνειδητό μας αλλά οικείο στον κόσμο των ονείρων.